

Saku paldies Ausmai Padalkai

PASTS

Dunikas pagasta teritorijas ģeogrāfiskais novietojums Latvijas jauno laiku vēstures posmā traģiski plosījās tur mītošās dzimtas. Kā visus Latvijas pagastus, arī Dunikas pagastu skāra pārmaiņas, kuras saistītas ar pirmo padomju okupāciju 1940. gada 17. jūnijā. Visdramatiskāk pašu pagastu un to iedzīvotāju likteņus ietekmēja Otrā Pasaules kara beigās, 1944. gadā izveidojusies frontes līnija starp Sarkanarmiju un Kurzemes cietokšņa aizstāvjiem. Kara darbības rezultātā frontes līnija pārvietojās liku loču, turpu – atpakaļ pa pagasta teritoriju.

Kas noticis ar pagastu un tā iedzīvotāju likteņiem, sākot ar tā izveidošanos un beidzot ar otro padomju okupāciju līdz Latvijas neatkarības

atgūšanai 1991. gadā, par to visu liecina pagasta muzejs, kuru izveidojusi un savā īpašumā esošā ēkā eksponējusi skolotāja Ausma Padalka.

2004. gada vasarā Latvijas Okupācijas muzejs īstenoja divas ekspedīcijas Dunikas pagastā, lai pierakstītu video lentā iedzīvotāju dzīvesstāstus. Šo divu ekspedīciju darbību organizēja un palīdzēja īstenot A. Padalka. Muzeja speciālisti pierakstīja videoliecībā* pēc krātuves izstrādātas metodikas visus pagasta iedzīvotājus, kuri varēja un vēlējās liecināt par 50 gadu okupācijas laika posmu. Pateicoties A. Padalkas klātbūtnēi šo ierakstu laikā un viņas priekšzināšanām pagasta vēsturē, cilvēku likteņos, psiholoģiskajos skaidrojumos, mums bija iespējams dziļāk un detalizētāk rast atbildes uz daudziem pat pretrunīgi paustiem

uzskatiem. Neaizmirsīsim, ka bez frontes līnijas kara darbības sektorā eksistēja arī ideoloģiskā fronte starp divām karojošām pusēm. Karojošās puses gan ar ieročiem, gan ar teikto vārdu nežēlīgajā cīņā bija iesaistījušas brāli pret brāli, ģimeni pret ģimeni. Šodien rast izlīgumu šiem cienījamu vecumu sasniegušajiem cilvēkiem, tos iedrošināt teikt patiesību videoliecībā, var palīdzēt tikai sava pagasta pazinējs un tā iedzīvotājs, varētu teikt pat sava veida uzticības persona – Ausma Padalka. Viņa sava pagasta vēsturi apkopojusi arī mazā izdevumā.

Latvijā ir tikai uz vienas rokas pirkstiem skaitāmi pagasti, kuri ir ieinteresēti sava pagasta vēstures apzināšanā un iedzīvotāju dzīvesstāstu pierakstā.

2005. gada septembrī Latvijas Okupācijas muzeja

Video un kinofonofoto krātuve rīkos zinātnisku konferenci saistībā ar videoliecības 1000. personas ierakstu astoņu gadu laikā. Esam lūguši A. Padalku nolasīt referātu par sava pagasta vēsturi saistībā ar videoliecībām un pamuzeja ekspozīciju. Uzskatām, ka viņas darbošanās šajā jomā visuzskatāmāk parāda virzienu, kā darboties pagasta muzejiem Latvijā un šajā gadījumā arī kā privātajiem muzejiem. Varam lūgt Dunikas pagasta domei materiāli palīdzēt muzeja darbības pilnveidošanā. ○

ANDREJS EDVĪNS FELDMANIS,
Latvijas Okupācijas muzeja Video un kinofonofoto krātuves vadītājs

* Videoliecība – okupācijas režīmos cietušo personu un nozīmīgu Latvijas vēstures notikumu aculiecinieku liecības kā vēstures arguments.

2004. g. 13 nov

Dunika.lv